

Joan Aldavert

BARÇA OU BARZAKH

Vivències en un centre d'acollida per a
Menors Estrangers No Acompanyats (MENA)

2019

PUNT DE LLIBRE · WWW.NUVOL.COM

Joan Aldavert

BARÇA OU BARZAKH

Vivències en un centre d'acollida per a
Menors Estrangers No Acompanyats (MENA)

BIBLIOTECA DEL NÚVOL

Aquest ebook recull un fragment extens del llibre *Barça ou Barzakh*, de Joan Aldavert, publicat per Alda Talent Editorial l'abril del 2019.

Primera edició: agost de 2019

© Joan Aldavert, 2019

© D'aquesta edició:

Núvol, el digital de cultura

Carrer Mallorca, 348. 08013 Barcelona

www.nuvol.com

Twitter: [@nuvol_com](https://twitter.com/nuvol_com)

Facebook: facebook.com/elnuvol

Correcció:

Maquetació: Laia Serch Muni

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes en la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic.

ÍNDIX

PRESENTACIÓ, 5

TREBALLAR DE NIT, 10

COM FUNCIONEN LES CLASSES, 11

LA RELIGIÓ, 16

EL MENJAR, 18

LA FESTA DEL XAI, 19

LA SALA AMB TELEVISOR, 24

LES MALALTIES I ELS PROBLEMES PSIQUIÀTRICS, 27

**EL PROTOCOL A SEGUIR QUAN ARRIBA
UN NOI NOU, 29**

SÓN TOTS MENORS D'EDAT?, 31

LA PROVA DE LA DETERMINACIÓ DE L'EDAT, 33

EL TRASLLAT A ALTRES LOCALITATS, 34

**ELS SUBSAHARIANS CONEIXEN LA REALITAT
CATALANA?, 37**

Treballant en un centre d'acollida per a MENA, he tingut el privilegi de conèixer de més a prop els joves i les seves històries. No em considero cap entès en la immigració; no sóc pas educador social, sinó escriptor i estudiant universitari. De fet, si conec una mica la realitat dels joves que arriben a les nostres costes amb pasteres o amagats sota els camions és perquè vaig conviure amb alguns d'ells durant un període determinat. A mitjans d'agost de l'any passat, vaig veure que un amic penjava a les xarxes socials que necessitaven algú urgentment perquè calia cobrir una plaça en un centre d'acollida per a nois subsaharians, els que han estat batejats com a MENA (Menors Estrangers No Acompanyats). En el missatge especificava que no es requeria experiència en el sector, per això m'hi vaig oferir. No sabia on era ni quin horari faria. Em van posar en contacte amb diverses persones, que m'anaven aclarint els detalls. Jo treballaria de nit, en un torn que inicialment era d'11 hores, però que al cap d'unes setmanes es va reduir a 10. Em van comentar també que la majoria parlaven francès. Jo n'havia estudiat a l'ESO, però el tenia bastant rovellat. En aquest sentit, em van assegurar que el recuperaria de seguida i que era fàcil entendre's amb ells. Vaig acceptar la feina perquè era una vivència que m'atreia. Mesos més tard, vaig publicar un llibre titulat *Barça ou Barzakh. Vivències en un centre d'acollida per a Menors Estrangers No Acompanyats (MENA). Entrevistes sobre la immigració* [Alda Talent, 2019], on explicava com era el meu dia a dia allà i la relació amb els nois. L'ebook que esteu llegint recull fragments

d'aquest llibre, centrats en el relat d'aquella experiència, i us pot servir per fer un tast de l'edició en paper, que és més extensa i inclou entrevistes a professionals que treballen en la immigració.

Abans d'això, no sabia pràcticament res sobre aquesta realitat. M'havien dit per telèfon que eren menors; inconscientment, la imatge que me n'havia format era la dels nens que es veuen a la televisió a bord de pasteres. Em vaig trobar adolescents, joves com jo, que sovint són molt grans físicament. I, com que encara no s'havien fet la prova de determinació de l'edat, alguns eren majors. Fins i tot n'hi havia de molt més grans que jo, que amb el temps es van anar distribuint on tocava. Per tant, el que sabia prèviament d'ells era el que es promovia als mitjans de comunicació: gent de color que salta les tanques a la frontera, que és rescatada amb vaixells però que després es veu obligada a esperar a alta mar perquè un país europeu doni el permís de desembarcar. Crec que la percepció que se'n tenia aleshores era que no paraven d'arribar persones, com si fos una onada migratòria descomunal. A la televisió ensenyaven els nois que dormien en comissaries, que s'escapaven dels centres i feien vida al carrer. Actualment, s'han centrat en els robatoris. Com a espectadors, veiem diverses cares però no coneixem les històries que hi ha al darrere. Per aquest motiu penso que moltes vegades s'ha reduït els MENA a una simple massa. Només cal enxampar en una fotografia a algú fent segons què per donar a entendre que la majoria són així. L'exemple dels robatoris ho il·lustra molt bé. Jo mateix he vist grups al Raval intercanviant mòbils per diners, acompanyats d'altres immigrants que són adults i que ja porten molt de temps aquí. És absurd negar que alguns roben, però aquests no representen ni de bon tros el col·lectiu. Tinc la impressió que precisament els joves que componen aquests grups no estan en un centre per a MENA, ja que passen moltes hores al carrer. Em sobta com, a través dels mitjans, hem obtingut una concepció molt perjudicial sobre la immigració. És aquesta mala propaganda —promoguda per

segons quins partits polítics— la que ha provocat que alguns veïns s'encaressin amb els joves i la DGAIA, que en sol·licitessin la seva expulsió del barri. Però si no s'obren centres per a ells, se'ls està condemnant a marxar al carrer. Si estan tutelats, sempre se'ls pot reconduir perquè els educadors actuen com a models; si es veuen abocats al carrer, és molt probable que acabin delinquent per sobreviure. En aquest sentit, opino que els MENA sempre estan condicionats per la publicitat que se'n fa. Tant per la bona com per la dolenta.

Estant en un centre d'acollida, he tingut el privilegi de conèixer de més a prop els joves i les seves històries. M'explicaven com era l'Àfrica i les seves tradicions, em parlaven de la seva família i de com es reunien també multituds al voltant d'un televisor per veure el clàssic de futbol entre el Barça i el Madrid, de com saltaven d'alegria quan marcaven un gol. Segueixen aquest esport amb una passió inimaginable. Em sorprenia que em diguessin que el seu propòsit era jugar amb el Messi, que per això entrenaven cada dia. M'asseguraven que quan reunissin prou diners, el primer que farien seria anar al Camp Nou. D'altres m'ensenyaven fotografies d'ells al desert, m'informaven sobre el seu pas pel Marroc i em suplicaven plorant que no hi anés mai perquè allà la policia marroquina els apallissava abans de travessar la frontera. Durant tres nits, vam acollir un noi de Síria que va arribar a Barcelona per error, estafat per la màfia, i que tenia cicatrius als canells i claus al ventre perquè en un camp de refugiats, a Grècia, havia saltat d'un quart pis. Les seves històries em semblaven colpidores, eren la realitat que hi havia al darrere d'individus anònims i per això les vaig voler enregistrar en el meu llibre *Barça ou Barzakh*. Com veureu si llegiu aquest llibre, alguns havien llegit notícies sobre el procés català des de l'Àfrica, que sabien qui era en Carles Puigdemont, el Mariano Rajoy i el Pedro Sánchez. No entenien com era possible que hi hagués presos polítics pel fet de voler votar. Després de la Diada Nacional de Catalunya els nois es passejaven pel centre amb

estelades com a faldilla, capa o turbant. No paraven de repetir «vull ser català» i em narraven tot emocionats com havien viscut en directe l'espectacle dels castellers, la percussió dels tambors i les sardanes. El que em meravellava era que estiguessin sempre tan contents, malgrat haver patit tots aquells traumes durant el seu viatge, i que s'esforcessin per aprendre l'idioma i la nostra cultura. La gran majoria que hi havia al centre en un inici ha marxat a d'altres països, sobretot a França. Catalunya és un lloc de pas, però alguns decideixen quedar-se. I els que ho fan, s'integren tant com poden per ser uns ciutadans més. Fa uns mesos, vaig trobar-me amb un dels joves que cuidava i em va regalar un diari en el qual l'havien entrevistat per ser casteller i estimar Catalunya de tot cor.

La meua experiència va ser concretament en un macrocentre situat primer a Horta i després a Sant Just Desvern, a l'hotel City Park. Al principi hi havia 60 nois, més endavant 115. En un començament, els mitjans estaven sobrepasats perquè era una situació d'emergència i el centre acabava d'obrir-se, però a poc a poc l'organització va anar millorant. La feina dels educadors és vital, ja que ocupen el rol de pares o germans, són els tutors d'aquests adolescents en una terra que els és desconeguda. En el llibre *Barça ou Barzakh* vaig entrevistar diverses persones i institucions vinculades amb la immigració: Govern Espanyol, Govern de la Generalitat de Catalunya, Alcaldia de Barcelona, ONGs, immigrants, Fiscalia de Menors, Mossos d'Esquadra, Top Manta, Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya, etc. El que em va sobtar és que sovint es contradien els uns als altres, miraven d'espolsar-se responsabilitats i atribuïen els errors a uns tercers. Aquest és el desencert en el qual no es pot caure, cal col·laborar per fer front a una realitat que afecta a tothom. No tinc la solució al problema però personalment crec que, com a ciutadans, el primer pas és intentar comprendre els MENA i assimilar que continuen sent nens; pel que fa als governs europeus, haurien de deixar de criminalitzar i

perseguir les ONGs que rescaten els refugiats al mar, haurien de fer un pla d'acollida més sòlid. Però, sobretot, és imprescindible que el canvi es dugui a terme dins de l'Àfrica. Cal conscienciar d'alguna manera la gent d'allà sobre què significa venir aquí; realment han fet una idealització d'Europa i xoquen amb una realitat que els desil·lusiona. Abans d'emprendre un viatge tan arriscat convé que estudiïn totes les opcions amb calma.

Joan Aldavert Pallerols, escriptor

TREBALLAR DE NIT

Sovint em pregunten com és treballar de nit; els meus companys d'altres torns també senten curiositat. Opino que és esgotador perquè implica estar despert en un horari en què normalment dormiria. A més, malgrat que passem poc temps amb els nois —a diferència dels educadors de dia—, es poden llevar en qualsevol moment perquè es troben malament o per una altra raó. Així doncs, estem obligats a mantenir-nos permanentment alerta. Tenim molta feina administrativa que s'allarga pràcticament durant tota la nit. Gairebé no ens toca l'aire, ja que no sortim al carrer amb els nois com fan els altres torns. Hem de quedar-nos sempre en el centre. Cal remarcar també que ells són molts —quan començo a treballar-hi són 60, però en els darrers dies ja són 115—, mentre que nosaltres som només tres educadors. En el nou emplaçament en contractaran un més com a reforç. En els torns de dia acostuma a haver-hi un mínim de sis educadors. Per tant, durant la nit hi ha menys personal. Tot i així, ens ocupem de recollir la roba bruta, repartir-ne de neta i de nova, donar els medicaments, registrar el que han fet durant el dia perquè els altres torns no han tingut temps, etc. Sovint ens deleguen tasques que no ens pertocuen i les hem de fer amb presses i som pocs. Els nois han d'anar a dormir seguint un horari determinat i no ens podem entretenir més del compte.

COM FUNCIONEN LES CLASSES

En el centre els educadors ensenyem l'idioma als nois subsaharians. Per tant, assisteixen a classe. En el primer emplaçament hi ha una sala que dividim per la meitat, de tal manera que a cada part hi ha uns quants alumnes, una pissarra i un educador que exerceix el paper de mestre. Això comporta que els uns sentin el que diuen els altres i que alguns nois es despistin, es girin per parlar amb els companys de l'altre grup o bé que escoltin l'altre mestre. En el segon emplaçament la cosa canvia. Distribuïm un total de sis aules repartides entre dues sales. Sóc jo l'encarregat de posar les taules a lloc en forma de U i de pensar on ha d'anar cada grup. Ho apunto en un paper i ho ensenyo als meus caps. Així doncs, el funcionament millora notablement perquè hi ha més espai i a cada aula hi ha pocs alumnes —els repartim per habitacions, segons on dormen— i el seu mestre és l'educador que se'ls ha assignat respectivament com a tutor, cosa que fa que hi tinguin més confiança.

S'imparteixen dues classes. Una al matí i l'altra a la tarda: una en català i l'altra en castellà. S'hi ensenya vocabulari, la conjugació dels verbs, es redacten escrits breus, etc. El temari certament és molt bàsic. Jo no arribo a donar mai cap classe, però una de les meves companyes de nit sí perquè durant la reunió setmanal d'educadors algú ha d'estar amb ells. És ella qui m'ho explica. Anomena diferents paraules —«retolador», per exemple— i els aclareix el significat, fent-ne dibuixos de tant en tant a la pissarra per il·lustrar-ho.

Durant la nit, jo també faig de tutor i procuro atendre'ls si tenen algun dubte amb l'idioma. M'esforço a ensenyar a un dels nois a qui costen molt les llengües. Sovint em pregunta reiteradament el mateix, li ho he de repetir i escriure-li-ho a la llibreta. M'adono que no té bona memòria. Som amics des de la primera setmana i sempre s'oblida del meu nom. Li sap greu no recordar-lo i es posa les mans al cap lamentant-se. Jo me'n ric i em faig l'ofès, li dic que s'hi haurà d'esforçar per aprendre'l. Li apunto el meu nom en un paper amb lletres grans i li dic de broma que se l'estudiï abans de dormir. La meva sorpresa és que, tot i que continua sense recordar-lo, em demana que esperi un moment i treu el paper de la butxaca dels pantalons. Sempre el duu amb ell. «*Oh, oui... Tu t'appelles Joan!*»¹. Al final acaba memoritzant el meu nom i ja no l'oblida. En el nou emplaçament pràcticament no el veuré —no seré el seu tutor i gairebé no em podré moure de la meva planta—, però ell pujarà al meu pis per veure'm i aclarir els seus dubtes amb el català i el castellà. Em fa gràcia perquè a vegades vaig molt atabalat i he de fer moltes coses, però ell em va seguint com un pollet i va escrivint a la seva llibreta totes les meves respostes. «*C'est tout?*»². «*Non, attendez... j'ai encore des doutes*»³.

Vull mencionar també el cas d'un altre noi, perquè em sembla curiós. Fa dies que no es presenta a classe —el castiguen per aquest motiu i ho anoten en el seu expedient—, però tot i així a la nit no para de preguntar-me coses en castellà que vol que les hi tradueixi del francès. «*Por favor, señor... ¿Cómo se llama... 'Aller à droite'*»⁴?. Passo per les habitacions recollint roba bruta o estic per exemple donant medicaments al despatx, quan de sobte sento algú que crida: «*Por favor, señor...*». Em sembla divertit perquè encara que jo estigui d'esquena, immediatament sé que és ell —té una entonació molt característica— i que té un llistat de frases a la llibreta que vol que li tradueixi. Per exemple: «on està tal carrer», «gira a mà dreta i després continua tot recte», «on és la comissaria?», «travessa el carrer i gira després a l'es-

¹ «Oh, sí... Et dius Joan!».

² «Això és tot?».

³ «No, espera... Encara tinc més dubtes».

⁴ 'Anar a la dreta'.

querra», etc. M'adono que està escrivint una mena de redacció, tot relacionat amb la temàtica de com moure's pel carrer. Alguns educadors dels torns de dia també ho troben estrany i em comenten que potser es vol escapar. Creuen que va dir alguna cosa sobre una amiga que està en un hospital i que és possible que la seva intenció sigui visitar-la. Deu pensar que es perdrà i per això estudia què dir en un moment advers per tal de poder tornar al centre, suposo que és previsor. «*El tío se quiere fugar. Está tramando su plan y nosotros le estamos ayudando*», se'n burla un dels meus companys de dia. Tot plegat em sembla molt sospitós i surrealista, però no acaba marxant enlloc.

Remarco que aquest noi, amb el poc temps que està a Espanya, ha après molt de castellà. Així li ho faig saber. Em dóna les gràcies, content de poder parlar cada vegada millor. Trobo que en general aprenen molt ràpid i que nosaltres, els europeus, tindriem més dificultats a l'hora d'estudiar el seu idioma. Un d'ells em comenta que, comptant el català i el castellà, sap sis llengües (francès i tres d'africanes).

En el centre hi ha un noi que parla molt bé el castellà. Al principi em sembla més aviat reservat i no m'hi relaciono gaire. Descobreixo que no juga mai a futbol amb els altres i que sempre es queda sol estudiant durant el temps d'esbarjo. Es veu que el primer dia que va arribar, el meu cap el va utilitzar com a traductor i des d'aleshores els altres subsaharians li tenen mania perquè creuen que defensa els educadors i que tampoc els tradueix bé, que ho fa en funció dels seus propis interessos. No se'n fien i observo que cada cop es troba més marginat. Alguns educadors encara el continuen usant com a traductor, tot i que ell mateix de tant en tant hi renuncia o bé confessa que no s'hi sent còmode. La veritat és que jo no ho faig, només en situacions molt específiques en les quals està a la vora i que sé que no el comprometran.

Durant una de les reunions d'educadors, rebo l'encàrrec d'estar amb els nois. Els poso una pel·lícula. Ell està en una taula

tot sol, estudiant amb un diccionari de gramàtica espanyola molt gruixut. Agafo un llibre de francès-castellà per a nens que hi ha per allà i m'assec al seu costat. Li dic que jo també estudio, en aquest cas francès. Ell veu que és per a nens i li fa gràcia. Passem hores ensenyant-nos l'un a l'altre (jo català i castellà, ell francès). Després agafem el joc de taula de l'Scrabble i fem una partida. Un noi s'apropa i pregunta si s'hi pot unir. Quan veu que és en castellà obre molt els ulls i diu que ni parlar-ne, que és massa difícil per ell. Marxa corrents a veure la pel·lícula.

Li demano que m'expliqui com és que sap tant de castellà. L'estudiava a l'escola, en el seu país (Senegal). El francès era la llengua oficial i per això la domina. També en sap d'africanes, que imagino que les utilitzen en un àmbit més familiar. Em sorprèn que em digui que a l'escola va fer també vuit anys de llatí i grec i que ha arribat a traduir molts textos antics. Comprenc llavors la seva facilitat pels idiomes. Li ensenyo els pronoms catalans i els poso en diverses frases com a exemples. No entén res i s'enduu les mans al cap. «¿Por qué lo hacéis tan complicado? Estáis locos».

He sentit a dir que de dia, quan van pel carrer, saluden els maners i sembla ser que els coneixen. Ho trobo curiós. Potser s'han fet amics durant el poc temps que porten a Barcelona, o bé són de pobles propers i saben qui són perquè van passar abans la frontera.

Mentre faig guàrdia en el passadís —els nois ja dormen—, m'adono que en l'ampit hi ha col·locades en fila tot de vambes. Són dels subsaharians, les posen allà perquè es ventilin. Em crida l'atenció que estan molt foradades. De fet, de tant en tant alguns vénen al despatx ensenyant-me l'estat del seu calçat i demanant-me'n de nou. Imagino que les destrossen jugant a futbol, tot i que no acabo de comprendre com poden trencar-les així. De vegades sento que els educadors de dia parlen sobre quan van a jugar, que es veu que hi entren amb tot i es deixen la pell en el camp.

Veig que en el passadís —davant dels lavabos i tot just al costat de l'habitació gran— hi ha la coordinadora. Un subsaharià és al seu costat netejant amb un pal de fregar. Tot el terra està moll, hi ha bassals d'aigua. «Què ha passat?». «Crec que s'ha rebentat una canonada i per això surt tanta aigua», m'explica la coordinadora. Després ella ve al despatx i ens narra rient el que ha succeït a continuació. «Un noi ens ha vist fregant i s'ha burlat de nosaltres, el *tio* reia com un boig. Jo l'he avisat que anés amb compte, que el terra estava mullat... No m'ha sentit. Ha relliscat i ha caigut de cul. Li he dit que era el Karma».

LA RELIGIÓ

En el centre la majoria són musulmans i no poden menjar porc. És una llei molt coneguda internacionalment i en tots dos emplaçaments els cuiners la segueixen al peu de la lletra. Tot i així, en certes ocasions se'm queixen enfadats que no han pogut berenar o sopar perquè els han servit porc. Crec que per molt que els insisteixin que és carn d'un altre animal, no hi confien i es neguen a tastar-ho. Però d'altres cops, en canvi, veig que realment és porc el que els donen. Un exemple és quan en el segon emplaçament hi ha caixes plenes d'entrepans de pernil dolç. Pregunto què hi fan allà i els monitors em comenten que era el berenar dels nois i que, evidentment, cap musulmà ho ha tocat.

En el primer emplaçament, un dels cuiners és musulmà i s'assegura que l'alimentació dels nois sigui religiosament correcta. A més, molts altres hostes també són africans. En el segon emplaçament, com que es tracta d'un hotel, durant els primers dies tendeixen a generalitzar i a servir el mateix que a la resta dels clients.

També demanen menjar que sigui *halal*. Desconec què significa, així que ho pregunto a alguns nois i ho busco a internet. Sembla ser que és un concepte amb diverses variants: una de més practicada i una altra que no tant. A més, acostumen a interpretar-ho de forma més aviat genèrica i tinc el pressentiment que ni els propis nois saben exactament què vol dir o en quins casos s'aplica. Tot i així, crec que perquè sigui *halal*

no es pot tractar de cap aliment prohibit pels musulmans i ha de provenir d'animals sacrificats seguint unes determinades pautes: s'ha de fer una ràpida incisió a l'esquena amb un ganivet esmolat i de tal forma que es produeixi un major drenatge de la sang. D'altra banda, alguns nois afirmen que amb «halal» es refereixen a aquells animals morts de cara a La Meca. No sé pas si és cert o si és una variant més a tenir en compte.

M'expliquen que el menjar *halal* es ven a unes botigues molt determinades; crec que en el centre no en serveixen. És molt més complicat comprar-ne perquè només n'hi ha en uns llocs concrets i perquè, tal i com els recorden als nois, ara estan en un país laic i no poden pretendre que la seva religió sigui el més primordial. Si han de resar, no ho poden fer en horari de classe; si han de menjar, s'han de conformar amb allò que els posen al plat; etc. Evidentment, la carn de porc no s'inclou en el seu menú i així ho fan saber als cuiners.

Hi ha nois que a vegades ens demanen fer dejuni. La postura dels meus caps és contrària a aquesta pràctica, ja que si són menors d'edat la seva salut és responsabilitat nostra i no ho poden fer. Preferim assegurar-nos que mengen adequadament, som els adults qui hem de decidir per ells sobre aquest tema. Tot i així, algun educador a vegades no sap què fer davant d'aquest tipus de peticions i permet fer dejunis.

EL MENJAR

Un altre fet rellevant és com a la cafeteria se serveixen grans quantitats de menjar. Omplen exageradament els plats amb tota mena de productes repetits —per exemple dos o tres croissants per persona— i després no s’ho acaben. Suposo que tenen gana i es creen grans expectatives, però després ja estan tips. Els educadors de dia fan discursos sobre el tema per advertir-los que no ho poden fer.

Quan fan excursions, es veu que agafen més d’una bossa del berenar per cap i ho amaguen en algun lloc del bosc o bé en el jardí que hi ha al centre. Hi ha menjar per a tothom, però prefereixen guardar-ne només per a ells. Es tracta d’un comportament d’allò més egocèntric que perjudica els seus companys, que evidentment es queden sense àpat. Els educadors també parlen sobre aquest tema i denuncien aquest tipus de pràctiques. Això fa que em plantegi si no s’ha instaurat en certa forma una mena de llei del més fort: qui veu una oportunitat l’aprofita sense importar-li que pugui tenir conseqüències negatives per als altres. Una llei que, al cap i a la fi, imagino que ja parteix des de l’inici del seu viatge: només els més valents s’atreveixen a emprendre un camí ple de perills per travessar la frontera i arribar a Espanya.

LA FESTA DEL XAI

Un dia la gran majoria ens implora fer dejuni perquè a l'endemà van a la mesquita a celebrar la festa del xai. Pregunta a alguns en què consisteix aquesta festivitat i em fan saber que tots van a pregar i que després ballen i mengen. M'expliquen també com ho vivien a l'Àfrica. Es veu que allà cada família s'encarregava de dur alguna cosa —per poc que tinguessin—, com ara pollastre o xai. Aleshores ajuntaven tot el menjar entre tots els veïns i feien un gran banquet. Insisteixen que a l'Àfrica hi ha tanta unió entre la gent que és com si fossin una gran família. Malgrat que tenen uns recursos molt escassos, prefereixen compartir-ho i fer pinya.

Un noi em comenta que ha sopat be. Al principi no el comprenc, així que inclina el cos cap endavant per indicar-me que es tracta d'un animal de quatre potes. Després passa el polze pel coll per fer-me entendre que el maten degollant-lo. Fins i tot imita el soroll que fa un be. Li dic com es diu en català i en castellà i ell ho repeteix en veu baixa provant de memoritzar-ho.

Com que van a la mesquita, els informem que s'hauran d'aixecar més d'hora per poder arribar-hi. A la nit van a dormir de seguida. No paren de venir nois a veure'm per demanar-me que, si us plau, vagi al seu llit a llevar-los perquè no s'ho volen perdre. Em comprometo a assegurar-me que tots els musulmans estaran desperts abans. M'ho agraeixen i se'n van al llit emocionats.

⁵ «Avui vas a la mesquita?»

Al matí anem llitera per llitera i els despertem. «*Tu vas à la mosquée aujourd'hui?*»⁵. La majoria ens respon que sí i s'aixequen de pressa. D'altres són cristians i ens fan saber que es queden dormint. Em fixo que molts ja s'han llevat abans no arribem i estan resant, dutxant-se o vestint-se. Indiquem que tots els que van a la mesquita han de baixar a la placeta que hi ha just davant de l'edifici. Hi van ordenadament. Se'ls veu molt contents, sovint em pregunten quan esmorzaran. A mi m'han dit que després, un cop marxin del centre amb els educadors del torn de matí. Suposo que s'emportaran l'esmorzar i menjaran de camí a la mesquita. Així els ho transmeto i assenteixen en silenci. No tots es conformen amb la resposta i es pensen que no els deixarem prendre res. Diuen que van a la cafeteria perquè no és gens bo pregar amb la panxa buida. Insisteixo que han d'esperar a la placeta fins que arribin els altres educadors, ja que si estan menjant quan tots se'n vagin es quedaran aquí i ningú els avisarà. No n'estan convençuts, però em fan cas.

M'encarreguen a mi que em quedi amb ells mentre no arriben els companys del torn de matí. Van sortint de l'edifici i seient a les escales. Com en la primera nit, quan vam repartir la roba neta. Tots em saluden donant-me la mà o abraçant-me. Volen saber si vindré amb ells. «*Moi non. Vous allez avec le groupe du matin*»⁶. Alguns arriben dient «*as-salamu aláikum*»⁷, els altres aleshores responen cridant entusiasmat «*wa aláikum as-salam*». Parlen entre ells en francès, però m'adono que tendeixen a passar a l'àrab i les llengües africanes. Per tant, no entenc gran cosa. Només «*Allahu akbar*». Fan molta broma. En una ocasió veig que un n'empaita un altre corrent, mentre tots riuen.

Esperem una bona estona. Em continuen dient que volen menjar, però els repeteixo el mateix d'abans. Ara també s'hi suma una nova preocupació: la de no arribar a temps i trobar-se la mesquita tancada. Els educadors del torn de matí encara no vénen i cada cop estan més neguitosos. Uns quants diuen que se'n van tot sols a la mesquita, però els faig entrar

⁶ «Jo no. Anireu amb el grup de matins».

⁷ Desconec quin és el significat literal de les paraules en àrab, per això no les he volgut traduir.

en raó i es queden. Uns altres puguen a la cafeteria perquè no volen marxar amb la panxa buida. «*Si vous n'êtes pas ici, vous n'irez pas à la mosquée*»⁸. Argumenten que menjaran ràpid i que baixaran a temps, que no cal que em preocupi. «*Ce n'est pas mon problème*»⁹, els dic jo. Repeteixo que els del grup de matí no esperaran ningú, només vindran els que estiguin a la placeta. Únicament quatre nois van a la cafeteria, els altres no volen córrer el risc de quedar-se en el centre.

A l'edifici, hi ha nois abocats a l'ampit de la finestra per poder veure'ns. De tant en tant dialoguen amb els que estan amb mi a la placeta. Els saludo i els dic que baixin, que és aquí on hem d'esperar tots. «*Non, nous sommes chrétiens*»¹⁰. Els faig saber que els he entès i deixo que continuïn on són. Un noi ve cap a nosaltres alçant els braços i sense parar de somriure. Té problemes psiquiàtrics i en aquest moment va més medicat del compte. Alguns companys seus s'hi apropen per saludar-lo. Després es dirigeix cap a mi i em pregunta en anglès —no sap francès— si l'església cristiana que tenim just davant —la que hi ha a la placeta— està oberta i si s'utilitza. Em sorprèn, ja que en aquest moment penso que ell és musulmà i que per això precisament ha baixat. Li dic que realment no en tinc ni idea, que ho haurà de preguntar als meus caps. Ell assenteix i després torna a l'edifici, sense deixar de somriure. Més endavant m'aclareixen que és cristià, així que suposo que només ha anat a la placeta a saludar i a parlar amb mi.

Finalment, arriben els de matins i espero amb ells. La meua companya està al despatx fent el traspàs. Després pujo per anar-la a buscar, ja que fa estona que hauríem d'haver plegat de treballar. Em comenta que la coordinadora de matins s'ha queixat del nostre grup.

Agafó les targetes d'identificació dels nois, on hi ha una fotografia seva amb el nom i el contacte del centre. Les duen penjades del coll quan surten al carrer. Ho entrego als del grup de matins perquè ho vagin repartint. Veig el meu cap, li comento

⁸ «Si no sou aquí, us quedeu sense anar a la mesquita».

⁹ «No és el meu problema».

¹⁰ «No, nosaltres som cristians».

que hi ha nois a la cafeteria. «Doncs ja s'ho faran, no els pensem esperar». Encara no me'n vaig. Torno a pujar i em dirigeixo a la cafeteria, on em trobo els quatre nois menjant. Els informo que se'n van sense ells, que han de baixar de seguida. Em donen les gràcies per avisar-los, recullen les safates i corren darrere els seus companys, que ja abandonaven el centre.

Més tard m'informen que van arribar tard a la mesquita i que ja era tancada. Aleshores han hagut de buscar-ne una altra. A la nit, pregunto als nois com ha anat. Tots estan contents. Han resat molt, han menjat i em diuen que han ballat. Un d'ells està especialment animat i no para de ballar, així que al final li acabo demanant que me n'ensenyi una mica. Els dos ens posem a ballar i no parem de riure.

És evident que entre els nois hi ha prejudicis, desconfiances i desavinences que són fruit d'estar obligats a conviure en un mateix lloc. M'adono que també es van traçant cercles d'amistat que s'acaben transformant en una camaraderia fidel. Quan demanen alguna cosa, n'agafen també per algun amic; o bé s'ajuden entre ells. Un exemple que ho il·lustra molt bé és quan una nit veig que a l'habitació gran entra un noi amb una safata plena de pastes —imagino que l'ha agafada de la cuina— i ho comparteix amb els seus amics. Està prohibit menjar a l'habitació, així que els faig sortir a fora, al passadís. Desconec com han aconseguit aquestes pastes, però al matí veig la safata buida a terra, davant de la porta tancada de la cuina. Quan pregunto «on és tal noi» o «com es diu el teu amic» —perquè s'ha portat malament—, acostumen a encobrir-se inventant alguna excusa o fent-nos entendre que no en saben res.

Mai menjo a la cafeteria, crec que només en una ocasió en la qual no hi ha gaire cua a l'entrada. Algun cop agafo un croissant i me l'enduc per esmorzar de camí a casa. Tampoc hi sopo. De fet normalment menjo a les 19:00 de la tarda i no prenc res fins a les 10:00 o a les 11:00 del matí, que és quan acostumo a arribar a casa. Per tant, no faig mai cap àpat en el

centre. Els dels altres torns, en canvi, sí que mengen amb els nois. La nostra coordinadora hi sopa de tant en tant. Tampoc acostumo a beure gaire aigua. Els primers dies hi ha ampolles al despatx per als educadors, després ens les hem de comprar nosaltres a les màquines o anar a l'aixeta del lavabo.

En el primer emplaçament se serveixen ells mateixos o ho fa el cuiner de la cafeteria. Seuen on volen perquè no tenen un lloc fix. En canvi, ja he comentat que en el segon emplaçament el funcionament canviarà i s'asseuran sempre amb els companys d'habitació (sóc jo qui determinaré durant la primera nit com estaran distribuïts). A més, serà un noi de l'habitació qui els servirà i ho faran per torns que s'aniran rotant. Crec que cada setmana se n'ocuparà un noi diferent, de fer de cambrer.

Cadascú resa seguint un horari propi. De fet, en el nou emplaçament els de nit haurem de requisar els mòbils i en diferents hores aniran sonant les alarmes, que haurem d'anar apagant. Per tant, intueixo que s'aixequen durant la nit o de matinada per pregar i després tornen al llit.

LA SALA AMB TELEVISOR

Anteriorment he parlat d'una sala amb un televisor comunitari on sempre hi ha gent. Doncs bé, cada nit hem de pujar-hi per dir als nois que vagin a dormir. Acostumo a ocupar-me'n jo. Hi ha sofàs, cadires i butaques on s'asseuen o s'estiren per mirar la televisió. El problema és que no estan mai sols, hi ha altres hostes africans (majors d'edat). Alguns dels nostres nois fingeixen que són hostes per camuflar-se entre els grans i poder-se quedar més estona. Llavors els majors d'edat m'assenyalen algun noi i em fan saber que és dels meus, que també me l'endugui. Jo els dono les gràcies per col·laborar, però la veritat és que només m'ajuden al principi. Després la cosa es complica perquè els hostes s'assenyalen els uns als altres dient que el seu company és petit i que el faci anar a dormir. Ho fan com una broma i resulta esgotador perquè aconseguen que m'entretingui més del compte procurant reconèixer les cares. «Tu no ets pas dels nostres, no menteixis». El mateix passa a la zona wifi. Confonem sovint els hostes amb els nostres nois perquè ja són més de seixanta —en el primer emplaçament diria que acabem sobrepasant els vuitanta— i no els reconeixem a tots, ja que no paren d'arribar-ne de nous i, com que nosaltres som del torn de nit, no podem interactuar gaire amb ells. A més, no hi ha llum a fora i ens movem pràcticament a les fosques.

A la sala del televisor normalment miren pel·lícules o sèries policiaques. He d'insistir molt per fer-los anar a dormir perquè no es mouen i intenten negociar per quedar-se més minuts. De tant en tant em diuen fent broma que no em preocupi per ells,

que ja dormiran als sofàs de la saleta. Finalment aconseguixo que vagin a les habitacions.

En una ocasió costa especialment que vinguin perquè estan mirant la pel·lícula de *Piraña* i asseguren que és molt bona. Estan realment abstrerts en la pantalla. De vegades espantats, nerviosos o contents depenent de l'escena. Per exemple, hi ha un moment en el qual una piranya mossega el cul d'un home. Tots es posen a riure i un d'ells fins i tot es recargola sense parar i acaba caient del sofà. En una altra escena, una noia —imagino que una protagonista— prova a nadar a contracorrent en una piscina plena de sang i de piranyes. Un dels nois em mira molt afectat i em diu: «*Je n'aime pas ça*»¹¹. Li dono la raó i el faig anar a dormir, juntament amb els altres.

També, a la zona wifi, he d'insistir perquè vagin a dormir, ja que estan amb el mòbil. Un necessita enviar un missatge però internet va molt lent i encara s'està carregant. Em suplica que esperi un moment. Triga molta estona i només queda ell, els altres ja els he enviat a dormir. M'ensenya la barra encara carregant-se. M'explica que ho està enviant a un familiar que està a l'Àfrica, que allà és una hora menys. Em parla de la seva família. Té el seu avi com a fons de pantalla, em diu que és mort però que pensa molt en ell. Ens fem amics i des de llavors m'acostuma a ajudar a fer anar a dormir els seus companys. Aquest noi en concret acabarà marxant més tard a una altra localitat catalana.

Alguns em demanen que, si us plau, carregui els seus mòbils durant la nit. Em donen el seu carregador, si en tenen, o bé ho faig amb els que hi ha al despatx. Tenen por del fred i em diuen que ho passaran molt malament quan el temps canviï. De fet, en aquesta època de l'any a vegades ja es queixen del fred. No estan acostumats al clima d'aquí. Un educador em comenta que han enxampat a un noi cagant en el jardí. Em sembla surrealista, i encara més tenint en compte que els lavabos estan just al costat i que podria fer allà les seves necessitats.

¹¹ «Això no és bo».

Acostumo a riure i sovint somric sense adonar-me'n, perquè forma part del meu caràcter. Un d'ells em pregunta un cop per què somric. Em quedo sorprès, ja que realment ho feia sense cap motiu en concret. Moltes vegades sóc jo qui els animo perquè els veig apagats, cansats o deprimits. Quan em veuen fent broma, mostrant-me simpàtic amb ells o rient els canvia la cara i s'afegeixen a aquest ambient més distès. Penso que és important que estiguin positius abans d'anar a dormir perquè ja tenen prou preocupacions. En una ocasió em sento rebentat i de mal humor, amb mal de cap —ja fa dies que criden per qual-sevol cosa, fins que un dels nois no para de fer broma i m'acaba animant. Crec que ell no n'era conscient, però ha aconseguit activar-me de nou quan estava en les meves hores baixes.

LES MALALTIES I ELS PROBLEMES PSIQUIÀTRICS

Una nit, la coordinadora ens diu que ha vist apuntat en uns documents l'historial mèdic d'un dels nois, on posa que té la tuberculosi. Es tracta d'una malaltia infecciosa que, malgrat que pot ser tractada i que a Europa no és tan perillosa, suposa un gran risc dins del centre. El noi en qüestió dorm a l'habitació gran, cosa que fa que la possibilitat de contagiar els seus companys sigui major. Evidentment, els educadors també hi estem constantment en contacte. Estem d'acord que ens haurien d'haver informat al respecte i que es podrien establir mesures de precaució. Decidim que el millor és parlar-ho amb els nostres caps. Aquests ens asseguren que no és cap amenaça i que tampoc és infecció. Segons sembla, les pastilles que li donem —unes de taronges— són específiques per a la tuberculosi. Crec entendre que va patir la malaltia anteriorment —segurament a l'Àfrica— i que ha de prendre les pastilles durant sis mesos. No suposa cap perill de contagi. Tot i així, em sorprèn que no sigui l'únic cas, ja que en l'historial mèdic d'altres nois també hi posa que tenen la tuberculosi i que s'estan medicant per aquesta raó.

També hi ha nois amb problemes psiquiàtrics que han de prendre regularment pastilles. Són molt importants per estabilitzar-los i perquè ajuden a prevenir un possible brot de violència, per exemple.

Cadascú té un pot de crema per a la pell. Es veu que acostumen a tenir-la resseca i que per això l'han d'hidratar habitualment. Un dels nois fa dies que no para de tossir i es queixa que no pot dormir. Arribo a la conclusió que li falta aire, que té

potser mocs al pit que li impedeixen respirar amb normalitat. Passo amb ell llargues estones mentre tots dormen, esperant que li passi l'atac de tos. Evidentment, li donem un xarop cada nit. Al cap d'un temps deixa de venir al despatx, així que suposo que s'ha recuperat.

Un altre noi es presenta al despatx quan només hi sóc jo i em demana la seva medicació. Li comento que, en el seu cas, no el puc atendre i que hem d'esperar la coordinadora. Ella està en una de les habitacions. Porta una samarreta de tirants i per això m'adono que a l'espatlla dreta té una mena de blau immens que li sobresurt, com si fos un bony de color marronós. Li pregunto què és. M'ensenya els braços i el pit mentre m'explica que en tenia per tot arreu. A la resta del cos no s'aprecia tant, només a l'espatlla. Vull saber com s'ho va fer, si és una mena de reacció al·lèrgica a algun medicament. Em respon que no. A l'Àfrica anava en un camió amb altra gent i el vehicle va bolcar. Li va caure gasolina al damunt i es va cremar viu. Em mira i em demana si existeix alguna cosa per aplicar-s'ho a les ferides. Busco en el prestatge i li dono una pomada pel dolor muscular, tot i que li dic que millor ho preguntis al metge quan vingui de visita. Ell em fa saber que així ho farà i em dona les gràcies. Arriba la coordinadora i l'atén.

EL PROTOCOL A SEGUIR QUAN ARRIBA UN NOI NOU

Van arribant nois nous constantment. Ens els porten en diferents moments del dia, a vegades durant la nit. El funcionament és el següent: la nostra coordinadora rep una trucada —em sembla que de la Creu Roja o dels Mossos d'Esquadra— i li diuen que vindrà un noi nou d'aquí a uns minuts o unes hores. Llavors algú de nosaltres baixa i espera que arribi el cotxe, on duen el nouvingut. El protocol a seguir és sempre el mateix: li preguntem si es vol quedar en aquest centre i, si respon afirmativament, li fem saber que el tractarem com a menor i que, per tant, ha de seguir les normes i obeir els educadors. No pot anar on vulgui ni fer el que li doni la gana, ha de conviure amb tots els altres sota la tutela dels adults. El motiu pel qual li ho recordem és perquè no sempre són menors d'edat. Ells afirmen haver nascut en un any determinat, però sovint són majors que es fan passar per menors i així aconsegueixen quedar-se.

A continuació —seguint el protocol— enregistrem les seves dades en un document. Li preguntem com es diu; quin any va néixer; quin és el seu país d'origen; d'on ha estat derivat (de la Creu Roja, per exemple); si té algun tipus de documentació (com ara passaport); si sap el número de telèfon d'algun familiar, amic o conegut amb qui puguem contactar en cas d'emergència; com es diuen els seus pares, germans, etc. amb qui ens podem posar en contacte; quins idiomes parla o entén; si ha de prendre alguna medicació en concret. Ressalto sobretot aquest últim detall, ja que sovint no sabem res dels nois nous i potser pateixen algun tipus de malaltia sense ser-ne conscients.

Cito com a exemple el cas d'un noi que en el nou emplaçament tindrà un atac d'epilèpsia sense que nosaltres estiguem informats si n'és propens. La gran majoria no té cap documentació i només podem apuntar-ne el nom, l'edat que diuen que tenen i el seu país d'origen.

Finalment, li fem una fotografia per posar-la a la fitxa. Li donem roba neta, productes per a la higiene —com ara crema, pasta de dents, etc.— i li busquem un llit. Durant una de les setmanes que no treballa arriben més de vint nois. Això comporta que no els conegui i que cada cop hi hagi menys espai. No paren de venir-ne més i les habitacions estan plenes, ja no queden lliteres. Acabem posant-los en una petita sala que hi ha al costat, on per sort hi ha dos llits més.

Com que la distribució de les habitacions ha canviat, a vegades posem els nouvinguts a la primera llitera que veiem buida. En una ocasió un dels nois es presenta al despatx explicant-los que l'han fet fora. Es veu que l'havíem posat en un llit que crèiem que estava lliure, però el propietari després havia aparegut i li havia dit que marxés. Busquem un altre lloc per a ell i li demanem que s'hi instal·li.

SÓN TOTS MENORS D'EDAT?

Tal i com he comentat, no tots són menors d'edat en el centre. Durant la meua primera nit treballant-hi ja m'informen que un d'ells els va confessar obertament que tenia 30 anys. El reconec de seguida. La veritat és que és molt simpàtic i es porta molt bé, és respectuós i no causa problemes. D'altres també duen anells, sospito que potser estan casats. Cada vegada hi ha més nois que a simple vista semblen més grans del que asseguren. A més, solen ser molt alts i a estar forts. No tots tenen un bon comportament. Els seus hàbits són diferents perquè abans vivien independentment i ara es veuen obligats a conuiuïre amb companys i a seguir unes normes. Alguns fins i tot vénen del pis del costat —és a dir que anteriorment eren hostes— i han passat a la nostra planta fent veure que acabaven d'arribar.

Per què aleshores es volen fer passar per menors? Implica perdre la seva independència de moviments, però estant en un centre de menors és possible que els tràmits s'accelerin. Aconseguen un lloc on dormir, són citats abans per la policia i van també abans a fer-se un número a Fiscalia de Menors, per després aconseguir els papers i una feina. A part, reben roba nova i obtenen altres beneficis¹².

Llavors, per què els acollim? Oficialment diuen que són menors i així ho posa en els seus documents, en les fitxes que fem quan acaben d'arribar. No tenen papers, així que en descoïnem l'edat real i ens ho hem de creure. Però hi ha una altra raó. Un cop es descobreix que són majors d'edat —el forense els fa una prova dels ossos—, la policia els expulsa del centre

¹² Això és el que em comenten els companys mentre hi treballo, però no sé fins a quin punt és així. A les entrevistes ho vaig preguntant per aclarir-ho.

de menors. Existeixen menjadors socials, dutxes comunitàries, etc. Però trobar on dormir és més difícil i la gran majoria acaba fent vida al carrer. Per això els intentem retenir el màxim de temps possible, fins que la prova dels ossos determini que són més grans i vingui la policia a endur-se'ls.

LA PROVA DE DETERMINACIÓ DE L'EDAT

M'expliquen que la prova¹³ dels ossos està feta per als europeus. Els africans tenen els ossos més grans i el resultat tendeix a posar-los entre dos o tres anys més. A partir d'aquí, intenten calcular quina pot ser la seva edat real. Em diuen que ara comencen a fer una altra prova en la qual els miren i toquen els testicles. Depenent de com de pujats o baixats els tinguin, tenen una edat o una altra. A vegades qui realitza la prova és una metgessa, cosa que fa que s'indignin perquè va contra la seva cultura i religió. No els agrada aquest tipus d'examen mèdic perquè se senten humiliats i crec que prefereixen abans confessar la seva edat real.

Ens envien molts nois d'Andalusia. Aquests acostumen a entendre i parlar més el castellà. Suposo que vénen a Barcelona perquè hi ha més feina o bé perquè Catalunya està tocant amb la frontera francesa i la resta d'Europa. Em van explicar que aquelles comunitats autònomes que acollien més immigrants rebien una quantitat de diners equivalent per mantenir-los. Tot i així, en alguns diaris ho desmenteixen i posen de relleu el fet que a Catalunya no s'hi ha destinat el pressupost pactat.

¹³ Tot allò relatiu a la prova de determinació de l'edat que conec estant al centre és després refutat en una entrevista a la Directora de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses. Trobareu aquesta entrevista a l'edició en paper.

EL TRASLLAT A ALTRES LOCALITATS

De vegades els nois ens diuen que tenen un parent, un amic, un antic veí del seu poble o un conegut a una determinada localitat d'Espanya —normalment de Catalunya— o en un altre país d'Europa, i que volen anar-hi perquè allà els acolliran. Llavors des del centre truquem al número que ens dóna el noi i, si veiem que el contacte sembla bona persona per telèfon i que està predisposat a ocupar-se del menor, l'enviem allà. Per tant, busquem un tren o un autobús que vagi a aquesta localitat i un educador l'acompanya fins a la parada. Això permet que el centre estigui constantment en moviment —entren i surten immigrants— i que les condicions de vida del noi en qüestió millorin, ja que passa a estar sota l'única tutela d'un adult i es troba en un entorn familiar.

Ens duen un noi al centre que té problemes psiquiàtrics (he parlat d'ell anteriorment). Ja li han fet la prova dels ossos i posa que té 25 anys. No entenc aleshores per què ens l'envien a nosaltres. A més, són els Mossos d'Esquadra qui ens el porten perquè va tenir un brot i es va posar violent. El van haver de reduir agents de la policia. Quan parlem amb ell ens mira fixament. Fa cara d'enfadat i pràcticament no pronuncia paraula. La comunicació amb ell es fa molt difícil i suposa un problema a l'hora de fer la fitxa amb les seves dades. És com si no ens sentís o, més aviat, no ens escoltés. «Me'n puc anar, ja?». Deixem que vagi a la seva habitació. Més endavant sabrem que va sobremedicat —pren tres pastilles en lloc d'una— i per això ens assegurarem que pren la medicació corresponent. Tot i així,

sempre camina molt recte i a poc a poc, seriós o bé somrient d'una forma que en algunes ocasions resulta inquietant. Se't queda mirant fixament. No causa problemes, però hem de tenir en compte que pot tenir un altre brot i posar-se violent. A més, de tant en tant es nega a prendre les pastilles o les llença, cosa que complica la seva estabilitat emocional.

Vull destacar també la relació amb els altres grups d'educadors. De tant en tant es queixen de nosaltres, malgrat que mai critiquem la feina dels altres. Al contrari, corregim els seus errors per fer que tot continuï funcionant amb normalitat. Ho assumim com un treball en equip. Anteriorment, per exemple, he comentat que mentre estava amb els nois esperant que anessin a la mesquita per la festa del xai, l'altre torn va estar parlant amb la meua companya i va posar en dubte la nostra feina. Diuen que no deixem el despatx prou net, però la veritat és que ja era brut quan vam arribar i tampoc ens ocupem de la neteja: cada torn ha de mantenir-ho net, recollir el que embruta. Aquestes queixes es produeixen precisament quan no hi és la nostra coordinadora per defensar-nos o bé quan ve la coordinadora de l'altre torn de nit per substituir-la. No ens coneix de res ni nosaltres a ella, però ja té una mala imatge de com treballem a causa del que li han explicat. Això fa que sigui molt més estricta i que ens corregeixi constantment o que assenyali errors que hem comès, malgrat que ella mateixa sovint s'adona després que es van produir abans no haguéssim arribat nosaltres. Per tant, els va cometre el seu propi grup. Ens fa repetir o modificar coses perquè no estan tal i com ella diu que haurien d'estar. A mi sovint em semblen detalls mínims. Per exemple, em fa treure tots els fulls d'una carpeta i tornar-los a posar de tal manera que les lletres mirin cap a tal direcció.

Amb aquesta altra coordinadora tenim molta més feina, passem llargues hores tancats en el despatx fent feina administrativa i els nois van a dormir sense que jo els pugui veure en cap moment. «Hola, Joan!», sento de tant en tant. Ni tan sols

em giro perquè he d'acabar les tasques que m'han encomanat. Arriba un punt en el qual em fa molt mal el cap i necessito que em toqui l'aire, però després torno per continuar. Aquesta coordinadora va fent descansos i va sortint a fora per fumar, però nosaltres sempre ens quedem a l'edifici. Penso, per tant, que el mètode de l'altre grup de nit potser és més brusc i que no prioritza en absolut el contacte amb els nois, més aviat l'objectiu és enllestir la feina abans.

ELS SUBSAHARIANS CONEIXEN L'ACTUALITAT CATALANA?

Amb aquesta coordinadora hi estem només dues nits, ja que substitueix puntualment la nostra. A la primera no veig cap noi perquè no surto mai del despatx, però a la segona aconseguixo parlar una estona amb uns quants. Em pregunten coses. Un d'ells està molt al corrent de la política catalana i explica als seus companys que hi ha diversos polítics a la presó. Els altres s'indignen i em demanen exaltats quin és el motiu pel qual estan empresonats. Saben que hi ha hagut manifestacions, que es va intentar fer un referèndum per saber si el poble volia la independència. Tenen un gran interès per l'actualitat social a Catalunya i coneixen Carles Puigdemont, Mariano Rajoy i Pedro Sánchez. No sé com és que n'estan tan informats, imagino que des d'Àfrica també en reben notícies.

Hi ha un noi amb qui em porto especialment bé. És molt tranquil i sempre que em veu em saluda. També em dóna la benvinguda alçant la mà des de lluny o fent-me l'ullet. Vol aprendre català i castellà, així que de tant en tant l'ajudo. Sovint quan et relaciones amb algú t'acaba demanant favors, malgrat que nosaltres insistim que no poden tenir un tracte diferent al dels altres. Em sorprèn positivament que aquest noi mai vulgui res. Realment està agraït i acostuma a fer broma, cosa que quan estàs cansat et reconforta i t'anima. També m'ajuda quan li ho demano o s'encarrega d'atendre i aclarir els dubtes dels seus companys. Quan canviem d'emplaçament el tindrà sota la meva tutela, tot i que no el veuré gaire sovint perquè molts amics seus estaran a la planta de

baix i els visitarà. Així doncs, tornarà a pujar pràcticament només per anar a dormir.

La substituta de la nostra coordinadora —és a dir, la de l'altre grup de nit— és coneguda pels nois com a «Mamà Àfrica». Quan diem el seu nom veritable, ells no entenen de qui parlem. Abans de veure-la per primer cop, me la imagino com una dona gran i africana amb qui tenen una molt bona relació. Per això em sorprèn quan descobreixo que és europea. Durant la primera nit que està amb nosaltres ens explica que acaba de parlar amb els nois i que no paraven de dirigir-se-li com a «Mamà Àfrica». Al final ella els ha corregit i els ha demanat que l'anomenessin pel seu nom veritable. «No podem fer una cosa així. És de mala educació dir a una dona gran pel seu nom a l'Àfrica». Ella, desconcertada, els ha preguntat quina edat es pensen que té. «60». «No, 61. O potser 62». Tota indignada els ha respost que la fan massa gran, que en té poc més de 40. Els nois s'han quedat atònits. Després sento que alguns vénen al despatx per disculpar-se. Diuen que qui ho diria que té aquesta edat, si ells la fan més jove! «Sembla que tinguis 20 anys». «No, no... 19». «Jo te'n poso 17!». Ella els fa fora entre enfadada i rient, els retreu que li facin la pilota per corregir el seu error. Ve cap a nosaltres, negant amb el cap. «Ara m'han ben deprimat. Mira que dir que sóc de la tercera edat!».

BIBLIOTECA DEL NÚVOL

TÍTOLS PUBLICATS

2012

TONI SALA. EL COTXE

NIT DE POESIA. 12è FESTIVAL NACIONAL DE POESIA
A SANT CUGAT

ENRIC CASASSES. LA TONALITAT DE L'INFINIT.

CANTATA PER A COR, RAPSEDE I GRUP INSTRUMENTAL

2013

FERRAN TOUTAIN. EL QUE ES DIU I EL QUE PASSA

SANTIAGO RUSIÑOL. LLIBERTAT

DAMIÀ BARDERA I EUDALD ESPLUGA. MEDITERRÒNIAMENT.

LA CATALANITAT EMOCIONAL

NIT DE POESIA. 13è FESTIVAL NACIONAL DE POESIA

A SANT CUGAT

2014

SEBASTIÀ PERELLÓ. EN MI NO HI HA RES

ESTEVE MIRALLES. COM SI TINGUÉSSIS TEMPS

CARLES CAMPS MUNDÓ. SI DELLÀ DEL RIU...

NIT DE POESIA. 14è FESTIVAL NACIONAL DE POESIA

A SANT CUGAT

2015

FEDRA. JEAN RACINE. TRADUCCIÓ DE SERGI BELBEL

LLIBRES QUE FAN IDEES. ELS PRINCIPALS TÍTOLS PER ENTENDRE
EL MÓN D'AVUI. ENRIC PUJOL, JORDI RIBA (COORD.)

TONI CABRÉ. ELS CAMALEONS TAMBÉ PAGUEN

NIT DE POESIA. 15è FESTIVAL NACIONAL DE POESIA

A SANT CUGAT

ANNA PUNSODA. EL TRASTER

JOAQUIM CARBÓ. HISTÈRIES DEL METRO
JOAN TRIADÚ. CARTES A CARME PORTA

2016

SALVADOR GIRALT. EL GRAND TOUR
JAUME SUBIRANA. LA CATALANA LLETRA
ALBERT FORNS. CHUCK PALAHNIUK A BARCELONA
NIT DE POESIA. 16è FESTIVAL NACIONAL DE POESIA
A SANT CUGAT
JOAN SELLENT. TRADUIR SHAKESPEARE

2017

VICENÇ PAGÈS JORDÀ. UN SANT JORDI A ESLOVÈNIA
REBECCA SOLNIT. ELS HOMES M'EXPLIQUEN COSES
NAJAT EL HACHMI. LA PLUJA DAMUNT L'ARGILA,
ENTRE BROTS DE MENTA
COL·LECTIU PERE QUART. LLETRES DE BATALLA
JORDI PUNTÍ. LA MATÈRIA
CLARA SOLEY. QUE L'OBLIDIS, LI DIEM
ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL. QUAN ÉREM GENOCIDES
NIT DE POESIA. 17è FESTIVAL NACIONAL DE POESIA
A SANT CUGAT
LLUÏSA CUNILLÉ. DINAMARCA
MADLINE BEACH CAREY. LES FILLES DELS ALTRES

2018

ALBERT ROIG. CARLES SANTOS, I. M.
RAFEL SIMÓ. MAR, GEL I CEL (DIARI ANTÀRTIC)
MÒNICA BOIXADER. POMPEU FABRA: EL MENHIR I ELS ARBRES
ALBERT SERRA. DIARI DE KASSEL
PAULINA PI DE LA SERRA. HISTÒRIA D'EMMA
ALBERT AIXALÀ. AL CAIRE

NÚRIA GELPÍ I VINTRÓ. JO VAIG VIURE UNA GUERRA
SINIBALD DE MAS. L'ÍNDIA I LA XINA.

EDICIÓ, TRADUCCIÓ I PRÒLEG DE JORDI JOAN BAÑOS
NIT DE POESIA. 18È FESTIVAL NACIONAL DE POESIA
DE SANT CUGAT

ROSER CABACÉS I JOAN BRAMONA. LLUÍS DUCH
(UNA CONVERSA SOBRE L'EDUCACIÓ)

2019

FÉDER O EL MARIT ADINERAT. STENDHAL

TRADUCCIÓ DE MARIA SIMON

J.W. GOETHE. GRETCHEN. POESIA I VERITAT

TRADUCCIÓ DE NÚRIA MIRABET

MARIA EDGEWORTH. ASSAIG SOBRE

LA NOBLE CIÈNCIA DE L'AUTOJUSTIFICACIÓ

TRADUCCIÓ D'ANNA BRICHS

TONI PASCUAL. CURRYWURST A L'A16

CARME VILLABONA.

CONVERSES A L'IRAN

JOAN ALDAVERT.

BARÇA OU BARZAKH

